

dog gif endeel højere end dem, hvorpaa tidlige Bøndergodsset var bortfæstet i Frederiksborg og Kronborg Amtstuedistricter; der havde fra 1792—1840 af 500 Fæstere kun Ellerve taget Arvefæste, fordi de som Arvefæstere ikke slap med de Afgifter, de havde som Fæstere, og heller ikke kunde gjøre Regning paa de mange Begunstigelser, de nøde af Herskabet, — Kongen eller Rentekammeret paa Kongens Begne, og derfor havde de slet ingen Tilbøielighed til at erhverve Egenkab af Arvefæstere. Først i en senere Periode, hvor Afgifterne vare blevne noget forhøiede ogsaa for Fæstere, men Jordeiendommene dog indbragte meget mere, og da Tanken om det Behagelige og Nyttige, der ligger i at være Eier, begyndte at oplives, fik de Lust dertil. Dog de, der havde faaet Fæste, efterat Resolutionen af 1792 var udkommen, kunde nu ikke længer faae Arvefæste paa saa gode Billaar, men man forlangte mere af dem, og derfor er endnu ikke Meget blevet afhændet. Man seer heraf, hvorledes det, at Bøndergodssets Overdragelse til Selveiendom ikke er gaaet saa stærkt frem, som det fra mange Sider kunde have været at ønske, ligger, og for en stor Deel, har ligget i, at Bønderne ikke vare saa begjærlige efter det, som Andre, der fremstaae som Bondens Talsmand troe, at han er. Det er, hvad jeg foreløbig troer at burde bemærke ved denne Sag.

Stampe: Jeg vilde tillade mig at udtale mig omtrent i samme Retning, som den sidste ærede Taler. Endskjøndt jeg paa den ene Side hører til dem, der antage, at Overdragelse til fri Eiendom er bedre end Overdragelse til Arvefæste, — jeg mener nemlig det Arvefæste, der giver Ret til at sælge og pantsætte, — hører jeg paa den anden Side dog ikke til dem, der antage, at man i alle Tilfælde bør kaste Brag paa Overdragelsen til Arvefæste. Jeg skal ikke indlade mig paa at udhæve Arvefæstets Goder, der jo ere bekjendte, men indskrænke mig til at nævne, at Overdragelse til Arvefæste udfordrer en mindre Kjøbesum og altsaa staaer aaben for Flere, og at den for Afhænderne, der ere nødte til at lade en Deel af Kjøbesummen blive indestaaende i Eiendommen, har det Gode, at den giver dem

den største Garanti for denne Deel af Kjøbesummen, som kommer til at bestaae i en fast Kornafgift. I det Lovforslag, som foreligger, hvor der er Tale om at udbrede Selveiendom, og hvor man søger at forene med dette Dnsse tillige, at forskaffe de til Lehn og Stamhusene Berettigede den største Garanti i Fremtiden, forekommer det mig, at det vilde have været meget ønskeligt, om det ærede Udvalg eller de ærede Forslagsstillere havde indladt sig paa ogsaa at udstrække Lovforslaget til at gjælde for Arvefæste, og at give Regler for denne Overdragelsesmaade. Efter hvad jeg seer af den omdeelte Liste er der i Danmark paa Greyfster, Baronier og Stamhuse for Tiden bortarvefæstet henved 5500 Tønder Hartkorn Bøndergods, og det synes mig at udvise, at denne Overdragelsesmaade har været meget yndet paa disse Besiddelser. Ifald det ærede Udvalg ikke vil indlade sig paa, at udstrække Lovforslaget til ogsaa at gjælde for Arvefæste eller paa at give Regler for denne Overdragelsesmaade, saa forekommer det mig, at der vilde opstaae en Anomali, naar nemlig den almindelige Lov dog giver Tilladelse til at afhænde til fri Eiendom, medens der skulde erhverves Bevilling til at afhænde til mere indskrænket Eiendom. Det er jo muligt, at det er det ærede Udvalgs Mening, at Lovforslaget ogsaa angaaer Arvefæste, men dette kan jeg imidlertid ikke troe, da der saa burde have været givet særskilte Regler for denne Overdragelsesmaade. Ifald det skulde være det ærede Udvalgs Mening, at Lovforslaget ikke skal angaae Arvefæste, saa anseer jeg det nødvendigt, for at forebygge Misforstaaelse i Tiden, at det ved en egen Paragraph i Loven udtrykkeligt udtales, at den ikke angaaer Arvefæste.

Dahl: Jeg troer ikke, at det behøver udtrykkeligt at udtales i Lovforslaget, at det ikke angaaer Arvefæste; thi, hvis det skulde angaae Arvefæste, maatte det staae der. Det har, saavidt mig bekjendt, ikke været Udvalgets Mening, at dette Lovudkast skulde angaae Arvefæste, og jeg kan fra mit Standpunct heller ikke ansee det for ønskeligt. En ganske anden Sag er det, at, fordi en Lehn og Stamhus eller Tidetscommisbestøder har erhvervet Ret til at kunne afhænde sit Bøndergods til fuld Selveiendom i